

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

DAŇOVÉ PŘÍJMY A VÝDAJE OBCE

TAX REVENUES AND EXPENDITURES OF MUNICIPALITY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

JAROSLAV NÁDENÍČEK

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

JUDR. ING. JAN KOPŘIVA

BRNO 2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Nádeníček Jaroslav

Daňové poradenství (6202R006)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Daňové příjmy a výdaje obce

v anglickém jazyce:

Tax Revenues and Expenditures of Municipality

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Vymezení problému a cíle práce

Teoretická východiska práce

Analýza problému a současné situace

Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

LAJTKEPOVÁ, Eva. Veřejné finance. 2. vyd. 2001. 75s. ISBN 80-214-1923-7

MARŠÍK, Antonín a ŠTOČEK, Milan. Obec a škola. 2007. 138s. ISBN 80-8549-125-1

PEKOVÁ, Jitka. a PILNÝ, Jaroslav. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 2002. 441s. ISBN 80-86395-21-9

PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. 2004. 376s. ISBN 80-7261-086-4

PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance úvod do problematiky. 3. vyd. 2005. 528s. ISBN 80 7357-049-1

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Ing. Jan Kopřiva

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2008/2009.

L.S.

Ing. Pavel Svirák, Dr.
Ředitel ústavu

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA
Děkan fakulty

V Brně, dne 27.05.2009

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou rozpočtových příjmů a výdajů obce. Návrh snížení výdajů vychází z předpokladu, že ve veřejném sektoru se dají vždy finanční prostředky ušetřit, a je založen na vhodnějším výběru firem, které pro obec vykonávají různé zakázky.

Klíčová slova

Daňové příjmy, výdaje, obec, rozpočet, dotace, poplatky, územní samospráva, rozpočtový proces, rozvaha.

Annotation

This bachelor thesis deals with budgetary revenues and outgoings analysis. Proposal for decrease in costs results from hypothesis which says that in public sector there is allways possible to save financial means. Proposal is based on better choosing of companies that works for the municipality in various orders.

Key words

Tax revenues, expenditures, municipality, budget, grants, charges, municipal authorities, budget plan, balance

Bibliografická citace

NÁDENÍČEK, J. *Daňové příjmy a výdaje obce Těšany*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2009. 51 s. Vedoucí bakalářské práce
JuDr. Jan Kopřiva,.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně.
Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 20.4.2009

Podpis

Poděkování

Chtěl bych poděkovat panu JuDr. Ing. Janu Kopřivovi za vedení při vypracování této bakalářské práce. Děkuji panu starostovi a pracovníkům Obecního úřadu v Těšanech za ochotu při konzultacích týkajících se bakalářské práce.

OBSAH

ÚVOD	10
1 TEORETICKÉ POZNATKY Z OBLASTI SPRÁVY VEŘEJNÝCH FINANČÍ	12
1.1 Postavení obce v ČR	12
1.1.1 Právní postavení obce	12
1.1.1.1 Obec	12
1.1.1.2 Působnost obce	13
1.1.2 Orgány obce	13
1.1.2.1 Zastupitelstvo obce	14
1.1.2.2 Rada obce	14
1.1.2.3 Obecní úřad	15
1.1.2.4 Starosta a místostarostové	15
1.1.2.5 Výkonné orgány	15
1.1.2.6 Výbory	15
1.1.3 Struktura obce Těšany	16
1.2 Rozpočtová soustava v ČR	17
1.2.1 Schéma – Soustava veřejných rozpočtů v ČR	19
1.3 Rozpočty územní samosprávy	20
1.3.1 Rozpočty obce a kraje	20
1.3.2 Financování obce	21
1.3.2.1 Schéma – Rozdělení příjmů a výdajů obcí	21
1.3.3 Daňové příjmy rozpočtů obcí	23
1.4 Rozpočet územní samosprávy – finanční plán	25
1.4.1 Krátkodobý rozpočet	25
1.4.2 Střednědobou a dlouhodobou rozpočtovou prognózu	25
1.4.3 Schéma - Rozpočtový proces a jeho etapy	26

2 ANALÝZA ROZPOČTOVÝCH PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ OBCE	27
2.1 Rozpočty obce Těšany	27
2.1.1 Rozpočet obce Těšany za rok 2005	27
2.1.2 Rozpočet obce Těšany za rok 2006	30
2.1.3 Rozpočet obce Těšany za rok 2007	33
2.1.4 Rozpočet obce Těšany za rok 2008	37
2.1.5 Rozpočet obce Těšany k 30.4.2009	40
2.2 ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE TĚŠANY (2005-2008)	43
3 NÁVRH ŘEŠENÍ	45
3.1 Příliv obyvatel	45
3.2 Upravení koeficientu daně z nemovitosti	46
3.3 Provozování ČOV	46
3.4 Úspory energií	47
3.5 Úspora běžných výdajů	47
3.6 Výběr dodavatelů	48
4 ZÁVĚR	49
5 SEZNAM LITERATURY A INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	50
6 SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A SCHÉMAT	51
6.1 Seznam tabulek	51
6.2 Seznam grafů	51
6.3 Seznam schémat	51

Úvod

Tato práce se zabývá analýzou rozpočtových příjmů a výdajů obce Těšany, zhodnocení její finanční situace a návrhy na zvýšení příjmů a snížení výdajů.

Obec Těšany se nachází na Jižní Moravě asi 20 km jihovýchodně od Brna na výběžcích Ždánického lesa ve výšce 203 metrů nad mořem. Je to zemědělská oblast s množstvím vinic. Nejvyšší vrchol jsou Vinohrady (339m). Obec má bohatou historii - je poprvé připomínána v roce 1131, ovšem archeologické nálezy z okolí dosvědčují osídlení již před tímto letopočtem. Od roku 1666 patřila obec brněnským dominikánům. Ti vybudovali koncem 17. století jako svoje letní sídlo raně barokní jednoposchodový zámek obdélného půdorysu. Patřil jim až do zrušení kláštera v roce 1784. Dominantou Těšan je kaple, vybudovaná v letech 1946 - 1947 politickými vězni, kteří se šťastně vrátili z koncentračních táborů.

Podle příběhu, který se odehrál právě v Těšanech - byť s méně dramatickým koncem - napsali Alois a Vilém Mrštíci vesnické drama Maryša. Hra měla premiéru v roce 1894 v pražském Národním divadle. Hrob Marie Turkové, „Maryši“, leží na starém těšanském hřbitově.

V Těšanech působí několik firem, které zaměstnávají převážně místní občany.

V obci se nachází mateřská a základní škola, zdravotní středisko, lékárna, pošta, několik obchodů a restaurací. Obci je přidělena i matriční činnost.

Těšany udržují bohaté lidové tradice. Spolek Sokol pořádá každý rok ve spolupráci s obecním úřadem a obyvateli tradiční hody a Národopisné slavnosti.

Cílem mé bakalářské práce je na základě analýzy příjmů a výdajů zhodnotit finanční situaci obce a navrhnout zvýšení příjmů a snížení výdajů obce. V mé práci

jsem použil schémata rozpočtové soustavy ČR, rozpočty obce Těšany, schéma veřejných rozpočtů v ČR, rozpočet obce v ČR, aj.

V Těšanech žiji od narození, a proto jsem vybral jako téma bakalářské práce Daňové příjmy a výdaje obcí, čímž bych mohl pomoci zlepšit finanční situaci obce. Zaměřil jsem se na analýzu rozpočtových příjmů a výdajů obce za posledních několik let a na změny v legislativě, které souvisejí s veřejnými financemi. Domnívám se, že můj návrh bude prospěšný všem občanům obce.

1 Teoretické poznatky z oblasti správy veřejných financí

1.1 Postavení obce v ČR

1.1.1 Právní postavení obce

Ústava České republiky charakterizuje obec jako územní společenství občanů, které má právo na samosprávu. Obec je základní územní jednotkou státu. Tvoří ji obyvatelstvo, které společně užívá vymezené území, a které má právo na samosprávu, zakotvené v ústavě.

V právním smyslu se obec vyznačuje třemi základními znaky, a to územím, občany a působností obce.

1.1.1.1 Obec

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů tvořícím územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Každá část území České republiky je součástí území některé obce.

Obec je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů.

Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.

1.1.1.2 Působnost obce

Obec plní funkce vymezené příslušným zákonem, především vlastní samosprávní funkci obce, v ČR tzv. samostatná působnost v záležitostech, o kterých může samostatně rozhodovat – má určité zákonem upravené pravomoci. Obec jako územní společenství občanů má právo na samosprávu, právo samostatně rozhodovat v mnoha oblastech veřejné správy a to ve věcech územní samosprávy. Obec vykonává veřejnou správu v samostatné působnosti, tzn. volené orgány obce, které svým rozhodnutím svěřují vlastní realizaci svým výkonným orgánům.

V některých zemích plní i přenesená funkce, v ČR tzv. přenesená působnost, v rámci vykonávání státní správy v tzv. smíšeném modelu místní správy. Vykonávají ji výkonné orgány obcí a jsou v této činnosti podřízeny a kontrolovány orgány státní správy. Např. v ČR obecní úřad vykonává v přenesené působnosti státní správu v rozsahu vymezeném zákonem o obcích.

Pokud zvláštní zákon upravuje působnost obcí a nestanoví, že jde o přenesenou působnost obce, platí, že jde vždy o samostatnou působnost.

1.1.2 Orgány obce

Orgánem obce je obecní zastupitelstvo a rada obce. Navenek obec reprezentuje starosta, který stojí v čele obecního úřadu. Ze zákona zřizuje finanční a kontrolní výbor.

Obec v rámci své samostatné působnosti spravuje sama záležitosti, které jsou v jejím zájmu a v zájmu jejích občanů, pokud je nespravuje kraj.

1.1.2.1 Zastupitelstvo obce

V oblasti samosprávy rozhoduje zastupitelstvo prostřednictvím obecně závazných vyhlášek. Schvaluje např. územní plán obce a její rozpočet, závěrečný účet obce a zprávu auditora. Schvaluje zřízení příspěvkové organizace(např. základní škola). Schvaluje prodej a pořízení nemovitého majetku. Zřizuje a ruší obecní policii, rozhoduje o vyhlášení místního referenda či volí nebo odvolává starostu. Rozhodnutí zastupitelstva vykonává rada obce.

Zastupitelstvo je svoláváno dle zákona jednou za 3 měsíce. Běžně je však svoláváno podle potřeby.

Počet členů obecního zastupitelstva je závislý na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce, a to v obcích:

- do 500 obyvatel: 5 – 9 členů,
- 501 – 3 000 obyvatel: 7 – 15 členů,
- 3 001 – 10 000 obyvatel: 11 – 25 členů,
- 10 001 – 50 000 obyvatel: 15 – 35 členů,
- 50 001 – 150 000 obyvatel: 25 – 45 členů,
- nad 150 000 obyvatel: 35 – 55 členů.

1.1.2.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem, který je odpovědný zastupitelstvu obce. Rada vydává nařízení obce, a kontroluje plnění úkolů obecním úřadem. V rámci přenesené působnosti obce rozhoduje na základě zákona. Počet členů rady obce je lichý, v současné době nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva, přičemž počet může být 5 – 11 členů. Jednání rady obce jsou neveřejná.

1.1.2.3 Obecní úřad

Obecní úřad plní úkoly, které mu uloží obecní rada nebo zastupitelstvo a pomáhá jednotlivým komisím a výborům obecního zastupitelstva v jejich činnosti.

1.1.2.4 Starosta a místostarostové

Starosta je představitelem obce a zastupuje obec navenek. Připravuje a řídí schůze rady, odpovídá za objednání a provedení auditu hospodaření obce, jmenuje a odvolává se souhlasem okresního úřadu, tajemníka obecního úřadu.

1.1.2.5 Výkonné orgány

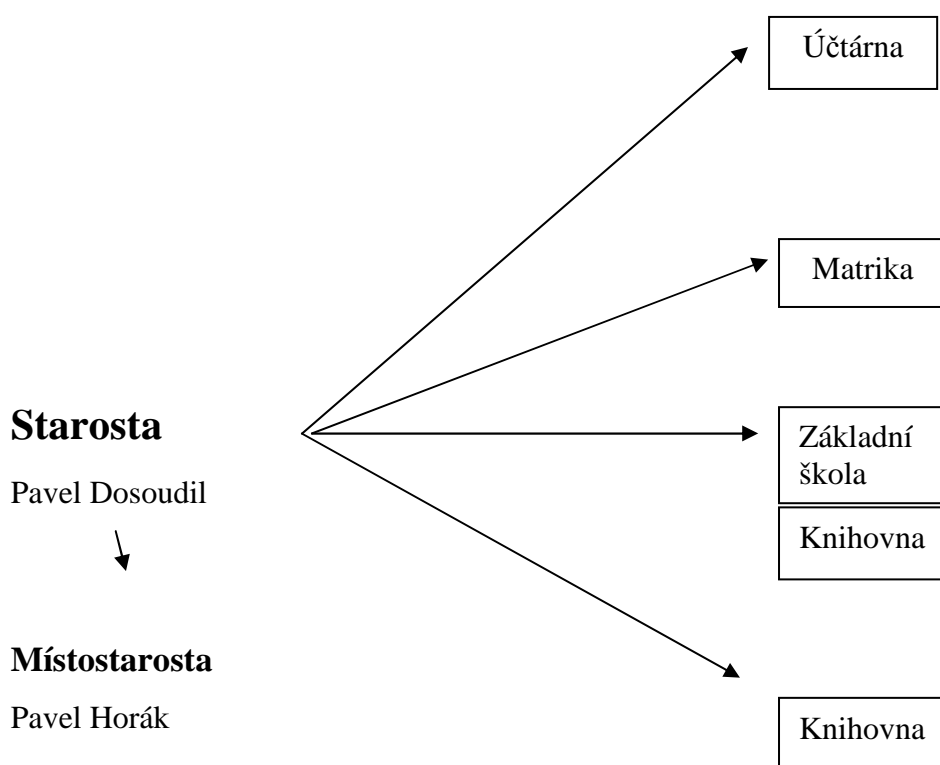
Výkonné orgány obecního úřadu, tj. oddělení, ve městech odbory a oddělení, s placenými zaměstnanci. Obecní úřad řídí jmenovaný tajemník.

1.1.2.6 Výbory

Výbory jsou iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva obce. Počet výborů závisí na rozhodnutí zastupitelstva obce. Počet členů výborů musí být lichý. Předsedou

každého výboru je vždy člen zastupitelstva obce. Vždy musí být zřízen finanční výbor, kontrolní výbor, výbor pro národnostní menšiny a osadní výbor.

1.1.3 Struktura obce Těšany

Účtárna: Jana Nádeníčková

Matrika : Danuše Horáková

Knihovna : Marie Zářecká

Samospráva:

Pavel Dosoudil, starosta

Pavel Horák, místostarosta

Rada obce se skládá z 5 členů a zastupitelstvo obce z 15 členů.

1.2 Rozpočtová soustava v ČR

Pod pojmem rozpočtová soustava se rozumí:

- a) soustava peněžních fondů
- b) soustava rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy
- c) soustava orgánů a institucí, které se starají o tvorbu, rozdělování a užití veřejných rozpočtů a mimorozpočtových fondů.

Mezi těmito orgány a institucemi mají významné postavení ministerstvo financí, daňové úřady, v ČR finanční úřady a finanční ředitelství, finanční útvary na úrovni územní samosprávy apod. Členitost těchto orgánů je závislá především na státoprávním uspořádání země.

Do rozpočtové soustavy v ČR v současné době patří:

a) soustava veřejných rozpočtů:

- státní rozpočet; rozpočty měst a obcí; rozpočty organizačních složek

b) mimorozpočtové fondy

- státní fondy, které se někdy označují za rozpočty jiné centrální úrovně; mimorozpočtové fondy ZÚSC, tj. měst a obcí; mimorozpočtové fondy VÚSC, tzn. na úrovni krajů.

Mezi státní fondy patří v současné době v České republice:

- Státní zemědělský intervenční fond
- Státní fond životního prostředí
- Státní fond pro zúrodnění půdy
- Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie
- Státní fond kultury
- Státní fond dopravní infrastruktury

- Státní fond rozvoje bydlení

Každý státní fond je zřízen zvláštním zákonem. Hospodaření státních fondů upravují příslušné předpisy, zejména zákon o rozpočtových pravidlech.

Specifické postavení mezi mimorozpočtovými fondy v ČR zaujímají Fond národního majetku ČR a Pozemkový fond ČR.

Mezi mimorozpočtové fondy obcí ČR v současné době patří:

- Fond rezerv a rozvoje.
- Ostatní účelové fondy, např. bytový fond, památkový fond apod. Jejich počet, struktura i název závisí na rozhodnutí zastupitelstva obce.

Do rozpočtové soustavy ČR patří i fondy zdravotního pojištění, resp. rozpočty zdravotních pojišťoven. Jsou součástí rozpočtové soustavy, protože příjmy z povinného veřejného zdravotního pojištění vyplývají ze zákona, mají daňový charakter, vyměřovací základ je shodný s vyměřovacím základem daně z příjmů fyzických osob a zvyšují celkovou daňovou povinnost obyvatelstva. Sazby jsou stanoveny zákonem. Rozpočty zdravotních pojišťoven jsou dotovány ze státního rozpočtu.

V některých zemích jsou součástí rozpočtové soustavy fondy sociálního zabezpečení. V ČR jsou zatím součástí státního rozpočtu.

1.2.1 Schéma – Soustava veřejných rozpočtů v ČR

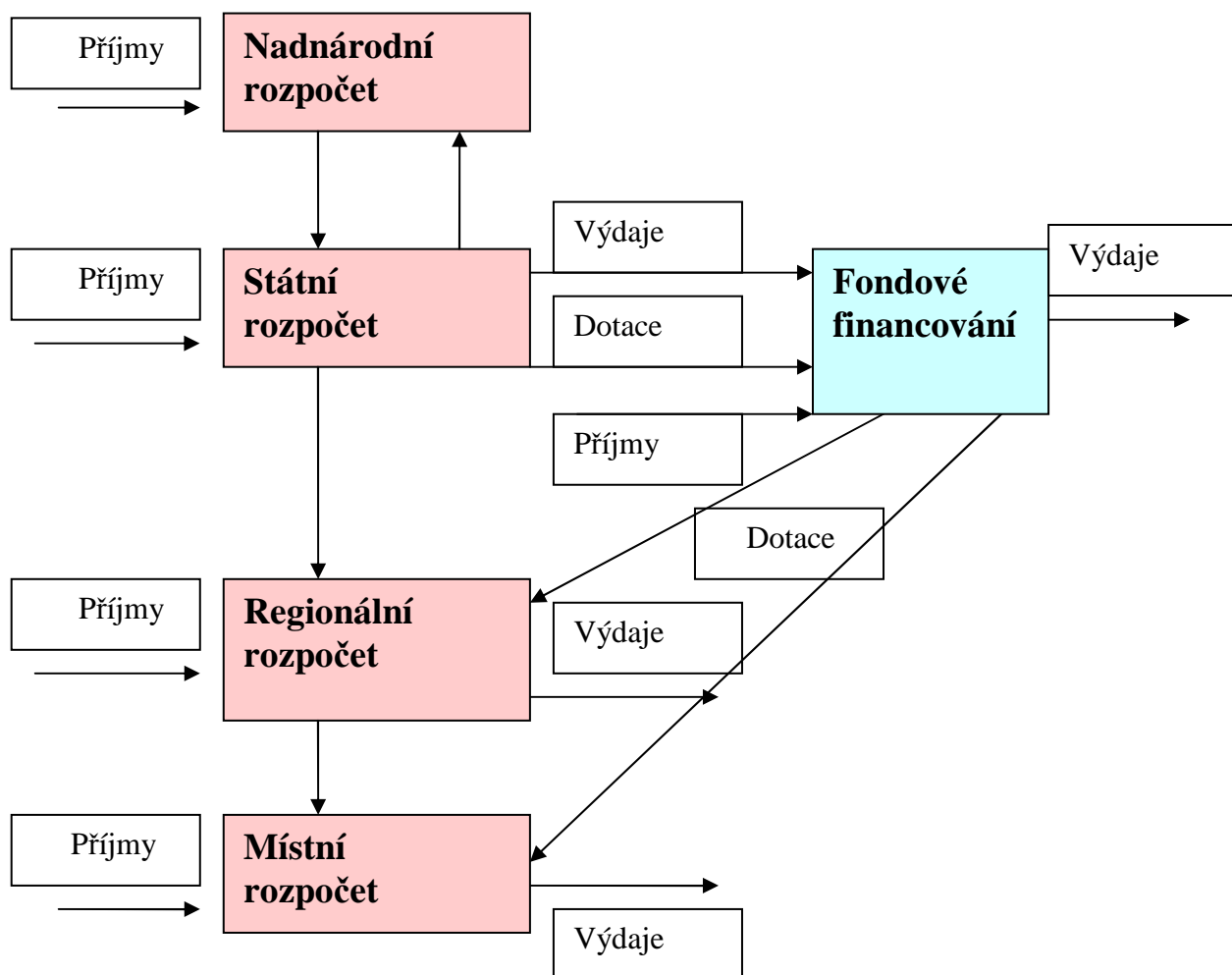

schéma 1: Soustava veřejných rozpočtů

Pramen: Šelešovský J., Jahoda R., Veřejné finance v ČR a EU, 1.vydání ESF MU, Brno 2003

1.3 Rozpočty územní samosprávy

1.3.1 Rozpočty obce a kraje

Rozpočet plní několik funkcí současně. Je bilancí příjmů a výdajů, ročním finančním plánem, právní normou a v neposlední řadě také veřejným dokumentem (obce i kraje mají zákonnou povinnost návrhy rozpočtů i schválené rozpočty zveřejňovat a občané mají právo se k návrhům rozpočtu vyjadřovat).

Tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtu upravuje zákon. Vlastní strukturu rozpočtu upravuje rozpočtová skladba, kterou stanovuje Ministerstvo financí vyhláškou.

Hospodaření obcí a krajů během rozpočtového období je možné znázornit vztahem

$$F_1 + P - V = F_2, \text{ kde}$$

F_1 je stav peněžních prostředků na počátku roku

P jsou příjmy, V jsou výdaje

F_2 je stav peněžních prostředků na konci roku.

Je-li $F_2 > F_1$, tzn. kladný přebytek, je vytvořena finanční rezerva pro hospodaření v dalším rozpočtovém roce. Jeli $F_1 > F_2$, znamená to, že hospodaření skončilo se schodkem, který bylo nutno vyrovnat z minulých rezerv, resp. obec či kraj musí hledat další finanční prostředky, např. úvěr, na vyrovnání rozpočtu jako balance. Je-li $F_2 = F_1$, znamená to, že rozpočet je vyrovnaný.

V praxi můžeme ale vidět, že každoroční sestavování vyrovnaných rozpočtů je u obcí a měst spíše výjimkou. Obce velmi často používají zejména k financování kapitálových výdajů mimorozpočtové zdroje, které činí rozpočet schodkovým. Ze střednědobého hlediska však jsou obvykle rozpočty obcí vyrovnané

1.3.2 *Financování obce*

Obec je rozpočtová organizace, sestavuje rozpočet na kalendářní rok a rozpočtový výhled na 2-4 roky. Hospodaření se řídí příslušnými zákony. Sestavuje měsíční uzávěrky a data poskytuje Jihomoravskému kraji. Kontrolu hospodaření obce Těšany zajišťuje nezávislý auditor. Vnitřní směrnice stanovuje systém kontroly. Roční schválený rozpočet je upravován rozpočtovými opatřeními, zastupitelstvo pověřilo jejich schvalováním radu obce. Rozpočet se schvaluje jako vyrovnaný (příjmy se rovnají výdajům).

1.3.2.1 *Schéma – Rozdělení příjmů a výdajů obcí*

PŘÍJMY
<i>Běžné</i>
- daňové – svěřené daně
- sdílené
- místní poplatky
- nedaňové - poplatky za služby
- správní poplatky
- příjmy z pronájmu majetku
- od rozp. a přísp. org.
- zisk obecních podniků
- transfery – dotace – účelové
- neúčelové
-přijaté sdružené fin. Prostředky
<i>Kapitálové</i>
- z prodeje majetku

- z prodeje akcií a majetkových podílů
- kapitálové transfery - účelové
- neúčelové
- přijaté úvěry
- přijaté sdruž. fin. prost. na investice
- příjmy na emise komunálních obligací
- přijaté splátky půjček
Ostatní

VÝDAJE
<i>Běžné – neinvestiční</i>
- mzdy a platy
- povinné pojistné za zaměstnance
- materiálové
- energie
- nájemné
- sociální dávky
- výdaje na municipální podniky
- sankce za porušení rozpočtové kázně
- pokuty
- úroky
- ostatní(dary apod.)
- dotace jiným subjektům
- výdaje na sdruž. fin. prost.
<i>Kapitálové</i>
- na hmotný a nehmotný majetek
- nákup cenných papírů
- kapitálové poskytnuté dotace
- investiční půjčky různým subjektům

- investiční výdaje při sdruž. fin. prost.
- splátky úvěrů
<i>Ostatní</i>

Schéma 2: Rozdělení příjmů a výdajů obcí

Pramen Peková, J: Místní rozpočty. Vysoká škola ekonomická v Praze 1997

1.3.3 Daňové příjmy rozpočtů obcí

Daňové příjmy jsou nejvýznamnější částí obecních rozpočtů. Právní úprava daňových příjmů obcí je uvedena v zákoně č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o rozpočtovém určení daní“ - RUD). K novele toho zákona došlo v roce 2007 (s účinností od 1.1.2008) a došlo k zásadní změně způsobu výpočtu konkrétního podílu každé obce na sdílených daních. Došlo ke snížení počtu velikostních kategorií, zavedení koeficientů postupných přechodů a zvýšení podílu obcí na inkasu sdílených daní z 20,59% na 21,4% (cca 4,6 mld. Kč).

Dle § 2 zákona o rozpočtovém určení daní se rozumí celostátním hrubým výnosem daně peněžní prostředky vybrané v průběhu rozpočtového roku správcem daně, snížené o vrácené prostředky. Do celostátního hrubého výnosu daně se nezahrnují částky vybrané na pokutách a částky použité na úhradu nákladů daňového řízení.

Peněžní prostředky z celostátního hrubého výnosu z daní jsou sdílené se státním rozpočtem a jsou převáděny do rozpočtů obcí a krajů ve výši, která odpovídá procentnímu podílu na celostátním hrubém výnosu daní.

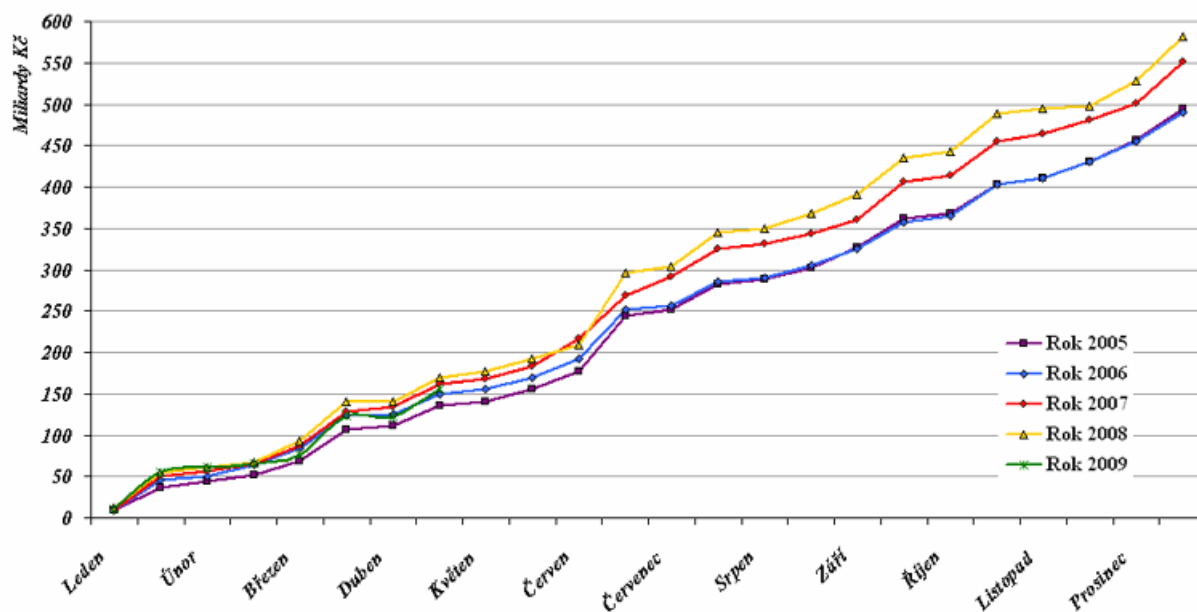
U obcí je vypočtená částka vynásobena procentem (v případě ostatních obcí tzn. Prahy, Plzně, Ostravy a Brna je vypočtená částka vynásobena celkovým procentem), které je pro každou obec uvedené ve vyhlášce MF.

Podle § 4 zákona o RUD daňové příjmy rozpočtů obcí tvoří:

- Daň z nemovitosti
- Daň z přidané hodnoty
- Daň z příjmů FO
- Daň z příjmů PO

Podle § 6 zákona o RUD správce daně převádí daňový příjem určený příjemci nejméně jedenkrát měsíčně, je-li částka určená k převodu vyšší než 500 Kč. Částka určená k převodu se při převodu zaokrouhuje na celé koruny dolů. Při každém převodu se celkové částky převedené příjemcům od počátku roku zúčtují s následujícími převody daňových příjmů, tzn., že se od částky nově vypočteného celkového nároku obcí a krajů odečte částka již dříve zaslaná do jejich rozpočtů.

**Celostátní hrubý výnos sdílených daní (DPH a daně z příjmů)
-pro převody obcím a krajům)**

Graf 1: celostátní hrubý výnos sdílených daní 2005-2009

Pramen: Česká daňová správa, web: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/SID-3EA9846C-2F0F3EEE/cds/celkem09.gif>

1.4 Rozpočet územní samosprávy – finanční plán

1.4.1 Krátkodobý rozpočet

Jelikož územní samospráva není v svém hospodaření soběstačná, je důležité dobře krátkodobě plánovat peněžní příjmy a výdaje (cash budget), peněžní toky a jejich časové rozložení během rozpočtového roku. Tím se získá přehled, kolik bude třeba peněžních prostředků týdně nebo měsíčně, aby bylo možné uhradit výdaje.

1.4.2 Střednědobou a dlouhodobou rozpočtovou prognózu

V ČR obce převážně sestavovaly pouze roční rozpočet a neplánovaly rozpočtovou prognózu. Tu musely sestavovat pouze v případě, kdy žádaly banku o investiční úvěr. Rozpočtová prognóza je však důležitá pro financování nákladných investic ve veřejném sektoru, a to i v souvislosti se střednědobou a dlouhodobou investiční strategií obce.

1.4.3 Schéma - Rozpočtový proces a jeho etapy

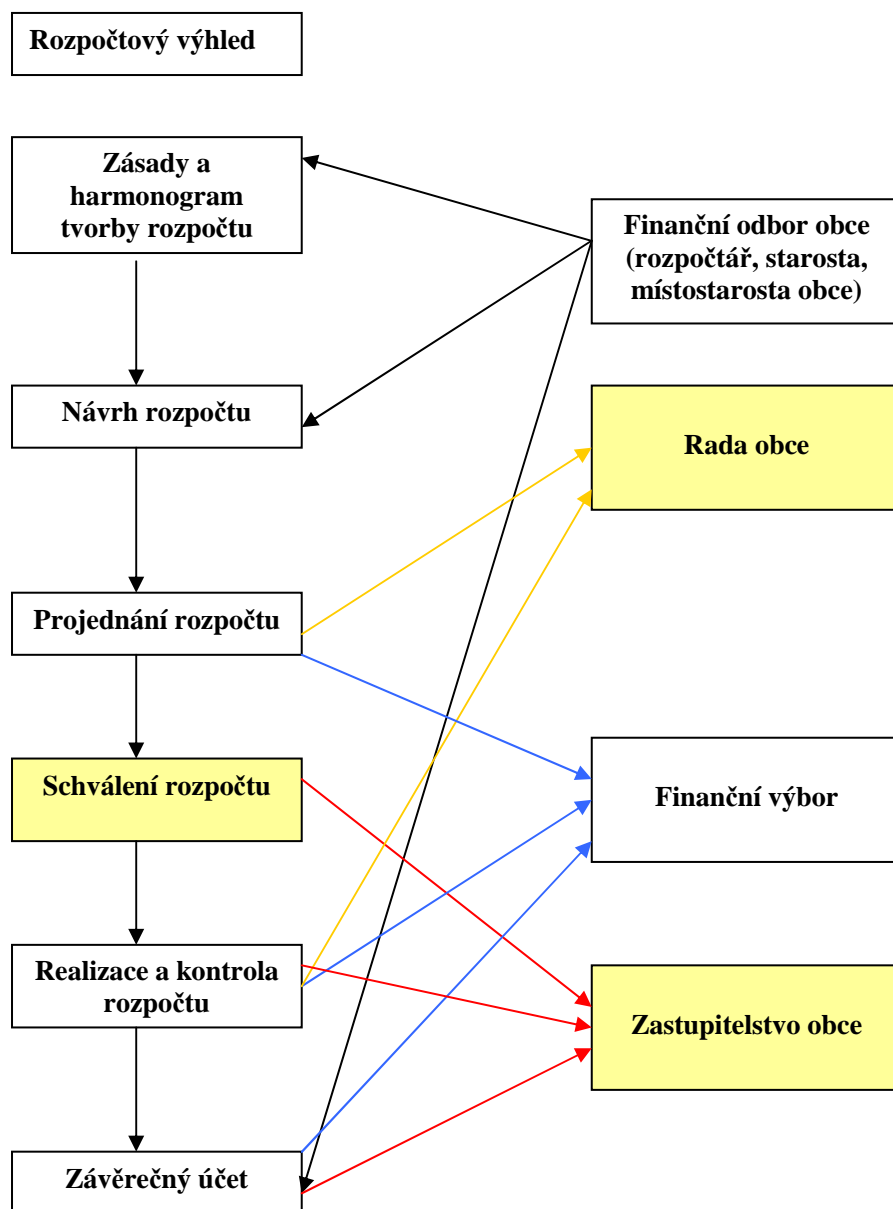

Schéma 3: Rozpočtový proces a jeho etapy

Pramen: Šelešovský J., Jahoda R., Veřejné finance v ČR a EU, 1.vydání ESF MU, Brno 2003, upraveno autorem

2 Analýza rozpočtových příjmů a výdajů obce

V analýze příjmů a výdajů obce Těšany se zaměřím na rozpočty roků 2005-2009. Rok 2005 byl z pohledu rozpočtu obce velmi důležitý, protože začala výstavba kanalizace a čističky odpadních vod. Tato stavba zasáhla největší měrou do příjmů i výdajů obce. Dále v analýze využiji rozvahy za roky 2004 a 2008.

2.1 Rozpočty obce Těšany

2.1.1 Rozpočet obce Těšany za rok 2005

Tabulka 1: Příjmy 2005(v Kč)

<i>Daňové</i>	
- daň z příjmů FO ze závislé činnosti	1 608 794
- daň z příjmů FO ze SVČ	961 915
- daň z příjmů z kapitál. výnosů	89 535
- daň z příjmů PO	1 849 901
- daň z příjmu PO za obce	400 680
- daň z nemovitostí	1 256 011
- daň z přidané hodnoty	2 924 884
- místní poplatky	678 703
- daňové příjmy celkem	9 770 423
<i>Nedaňové</i>	

- příjmy z pronájmu ost. nemovitostí	1 457 326
- ostatní	611 051
-nedaňové příjmy celkem	2 068 377
<i>Kapitálové</i>	
- přijaté příspěvky na investice	1 993 760
- ostatní	22 981
- kapitálové celkem	2 016 741
<i>Dotace</i>	
- investiční přijaté dotace ze stát. fondů	19 175 113
- investiční přijaté dotace od krajů	5 040 000
- neinvestiční přijaté dotace	1 052 480
- dotace celkem	25 267 593
PŘÍJMY CELKEM	39 123 134

Tabulka 2: Výdaje 2005(v Kč)

<i>Běžné – neinvestiční</i>	
- mzdy a platy	1 084 217
- povinné pojistné na soc. zabezpečení	284 081
- povinné pojistné na veř. zdrav. pojištění	96 991
- zastupitelstvo	968 650
- příspěvek zřízeným přísp. org. (škola)	1 345 500
- veřejné osvětlení	175 545
- sběr a svoz komunálních odpadů	562 411
- péče o vzhled obce a veřejnou zeleň	168 240

- ostatní finanční operace	400 680
- dotace církvím, občanským sdružením	160 000
- úroky	216 568
- bytové hospodářství	131 951
- zájmová činnost v kultuře	123 150
- činnost místní správy	844 683
- ostatní	588 346
- běžné celkem	7 151 013
<i>Kapitálové</i>	
- budování kanalizace	37 728 538
- ostatní	363 653
- kapitálové celkem	38 092 191
VÝDAJE CELKEM	45 243 204

Příjmy: 39 123 134

Výdaje: 45 243 204

P-V = -6 120 070

V roce 2005 byl rozpočet schodkový. Schodek činil 6 mil. korun .

Největší podíl příjmů obce Těšany za rok 2005 tvořily dotace(téměř 65%), které obec získala na budování kanalizace a čističky odpadních vod.

Daňové příjmy tvořily druhou největší část rozpočtových příjmu(téměř 25%). Z pohledu daňových příjmů jsou nejvýznamnější příjmy z DPH(30% daňových příjmů), dále příjmy z daně příjmů FO, PO a SVČ. Nezanedbatelná je i daň z nemovitosti(13%). Daňové příjmy by postačily na krytí běžných výdajů s přebytkem téměř 3 mil. korun.

Nedaňové a kapitálové příjmy tvořily 10% celkových příjmů. Nemałym příjmem byl rovněž investiční příspěvek občanů na stavbu kanalizačních přípojek k jednotlivým

nemovitostem. Zastupitelstvo obce přijalo usnesení o příspěvku ve výši 14.000,-Kč za připojení každé nemovitosti. Už v roce 2005 činil tento příspěvek cca 1,933.000,-Kč.

Přes 80% procent výdajů tvořily kapitálové výdaje na vybudování kanalizace a čističky odpadních vod. I když se podařilo starostovi získat podporu ze Státního fondu životního prostředí sestávající z dotace a výhodné půjčky s úrokovou sazbou 1,5% na 14 let, musela se obec podílet na této stavbě vlastními zdroji ve výši 20% celkové hodnoty stavby. Obci se podařilo rovněž získat dotaci z rozpočtu Jihomoravského kraje v celkové výši cca 5milionů korun. I tak musela obec z důvodu pozastavení určitých procent dotace ze SFŽP, které jsou zadržovány až do doby schválení závěrečného vyhodnocení celé akce, překlenovat vlastními zdroji poměrně velkou část výdajů na finančně nejnáročnější investici v celé své historii.

Běžné výdaje každoročně nejvíce zatěžuje základní škola, která je příspěvkovou organizací obce, dále činnost místní správy a zastupitelstva.

2.1.2 Rozpočet obce Těšany za rok 2006

Tabulka 3: Příjmy 2006(v Kč)

<i>Daňové</i>	
- daň z příjmů FO ze závislé činnosti	1 601 132
- daň z příjmů FO ze SVC	761 096
- daň z příjmů z kapitál. výnosů	104 231
- daň z příjmů PO	2 203 367
- daň z příjmu PO za obce	374 660
- daň z nemovitostí	1 120 511
- daň z přidané hodnoty	2 838 329
- poplatky	787 085
- daňové příjmy celkem	9 790 411
<i>Nedaňové</i>	

- příjmy z pronájmu ost. nemovitostí	1 172 732
- ostatní	560 231
-nedaňové příjmy celkem	1 732 963
<i>Kapitálové</i>	
- přijaté příspěvky na investice	1 510 620
- ostatní	412 700
- kapitálové celkem	1 923 320
<i>Dotace</i>	
- investiční přijaté dotace ze stát. fondů	15 192 493
- investiční přijaté dotace od krajů	2 340 000
- ostatní investiční dotace	3 500 000
- neinvestiční přijaté dotace	1 551 431
- dotace celkem	22 583 924
PŘÍJMY CELKEM	36 030 618

Tabulka 4: Výdaje 2006(v Kč)

<i>Běžné – neinvestiční</i>	
- mzdy a platy	1 148 396
- povinné pojistné na soc. zabezpečení	293 966
- povinné pojistné na veř. zdrav. pojištění	103 340
- zastupitelstvo	1 303 436
- příspěvek zřízeným přísp. org. (škola)	1 593 000
- veřejné osvětlení	143 677
- sběr a svoz komunálních odpadů	584 824

- péče o vzhled obce a veřejnou zeleň	207 181
- ostatní finanční operace	374 660
- dotace církvím, občanským sdružením	160 000
- úroky	107 218
- bytové hospodářství	64 431
- zájmová činnost v kultuře	85 102
- činnost místní správy	1 208 963
- ostatní	664 643
- běžné celkem	8 042 837
<i>Kapitálové</i>	
- budování kanalizace	26 254 065
- oprava školní střechy	3 687 484
- ostatní	567 434
- kapitálové celkem	30 508 983
VÝDAJE CELKEM	38 551 820

Příjmy: 36 030 618

Výdaje: 38 551 820

P-V = - 2 521 202

V roce 2006 byl rozpočet opět schodkový. Schodek ve výši 2,5 mil. korun byl kryt přebytkem hospodaření z let před zahájením stavby kanalizace a čističky odpadních vod.

Příjmy a výdaje nejvíce ovlivnila rozestavěná kanalizace a ČOV(68% celkových výdajů). Práce na tomto projektu pokračovaly po celý rok 2006 a způsobily zmiňovaný schodek. Starostovi obce se podařilo získat dotace a to ve výši 22,5 mil. korun(63% celkových příjmů), které byly použity na stavbu kanalizace a opravu střechy základní školy.

Z pohledu daňových příjmů byly opět nejvýznamnější příjmy z DPH, i když mírně poklesly oproti roku 2005. Došlo k nárůstu u daně z příjmů PO. Negativně se projevíly daňové změny (zavedení společného zdanění manželů, snížení základní sazby DPFO na 12% a další) u daně z příjmů SVČ a daně z příjmů FO v porovnání s rokem 2005.

Při zhodnocení daňových příjmů lze konstatovat, že došlo ke stagnaci obecního rozpočtu. Zatímco ve státním rozpočtu se pokles inkasa přímých daní kompenzoval zvýšením spotřebních daní, u obcí se tato skutečnost nijak neprojevila, protože spotřební daně nejsou součástí sdílených daní, na nichž se podílejí obce.

K již dříve zmiňovanému příspěvku od občanů na kanalizační přípojky přibyla částka 1,5 mil. Kč.

Významnou část příjmů obecního rozpočtu činily také příjmy z pronájmu bytových i nebytových prostor.

Poklesem zůstatku finančních prostředků na účtech obce vlivem financování stavby kanalizace došlo také ke snížení příjmů z úroků o třetinu oproti roku 2004.

I když došlo k nárůstu běžných výdajů, které byly způsobeny vyšším příspěvkem na základní školu a vyššími výdaji na zastupitelstvo obce, stačily by daňové příjmy na pokrytí běžných výdajů s přebytkem.

2.1.3 Rozpočet obce Těšany za rok 2007

Tabulka 5: Příjmy 2007(v Kč)

<i>Daňové</i>	
- daň z příjmů FO ze závislé činnosti	1 884 685
- daň z příjmů FO ze SVČ	392 385
- daň z příjmů z kapitál. výnosů	117 442
- daň z příjmů PO	2 208 907
- daň z příjmu PO za obce	534 480

- daň z nemovitostí	1 187 174
- daň z přidané hodnoty	3 207 078
- poplatky	834 994
- daňové příjmy celkem	10 367 145
<i>Nedaňové</i>	
- příjmy z pronájmu ost. nemovitostí	549 925
- příjmy z úroků	51 953
- sběr a zpracování druh. surovin	58 844
- záležitosti těžeb. prům. a energetiky	81 230
- ostatní	249 343
-nedaňové příjmy celkem	991 295
<i>Kapitálové</i>	
- přijaté příspěvky na pořízení DHM	705 740
- ostatní	79 877
- kapitálové celkem	785 617
<i>Dotace</i>	
- investiční přijaté transfery ze stát. fondů	2 394 362
- investiční přijaté transfery od krajů	9 300 000
- neinvestiční přijaté dotace	1 116 751
- dotace celkem	12 811 113
PŘÍJMY CELKEM	24 955 170

Tabulka 6: Výdaje 2007(v Kč)

<i>Běžné – neinvestiční</i>	
-----------------------------	--

- mzdy a platy	1 181 036
- povinné pojistné na soc. zabezpečení	306 987
- povinné pojistné na veř. zdrav. pojištění	106 276
- zastupitelstvo	1 262 041
- příspěvek zřízeným přísp. org. (škola)	2 016 627
- veřejné osvětlení	155 540
- sběr a svoz komunálních odpadů	661 250
- péče o vzhled obce a veřejnou zeleň	313 458
- ostatní finanční operace	534 480
- dotace církvím, občanským sdružením	160 000
- úroky	13 725
- bytové hospodářství	57 055
- zájmová činnost v kultuře	86 360
- činnost místní správy	1 136 600
- ostatní	444 228
- běžné celkem	8 435 663
<i>Kapitálové</i>	
- budování kanalizace	6 934 831
- oprava školní střeby	929 658
- oprava pozemních komunikací	9 897 720
- oprava silnice	363 334
- ostatní	236 368
- kapitálové celkem	18 361 911
VÝDAJE CELKEM	26 797 574

Příjmy: 24 955 170

Výdaje: 26 797 574

P-V = - 1 842 404

V roce 2007 činil schodek 1,8 mil. korun a souvisel s dostavbou kanalizace a především s následnou opravou pozemních komunikací. Přes získanou dotaci z MF ČR musela obec vložit do oprav místních komunikací a chodníků více než 1 mil. Kč z vlastních zdrojů.

Dotace, které se podařily obci získat, činily přes polovinu celkových příjmů obce.

Druhou polovinu tvořily daňové příjmy. Největší podíl daň. příjmů tvořily příjmy z DPH, u kterých došlo k nárůstu oproti roku 2006. Tento nárůst kryl snížení příjmů z daně z příjmu SVČ, který klesl na polovinu oproti roku 2006

.U ostatních daňových příjmů došlo k mírnému růstu, a tak daňové příjmy mírně vzrostly oproti roku 2006.

V letech 2006 a 2007 nebyla až do schválení reformy veřejných financí účinné od 1.1.2008 přijata žádná zásadní změna daňových zákonů, která by vývoj inkasa daní v roce 2007 zásadně ovlivnila. Dá se říci, že po přerušeném nárůstu daňových příjmů v roce 2006 pokračoval nárůst těchto příjmů v roce 2007.

Daňové příjmy by stačily na krytí běžných výdajů s přebytkem.

V roce 2007 vybrala obec zbývající část příspěvků od občanů na stavbu kanalizačních přípojek k jednotlivým nemovitostem ve výši 706 tis. Kč. Celkově přispěli občané v letech 2004 – 2007 částkou cca 4,1 mil. Kč.

Přestože se vybírání příspěvku na stavbu kanalizačních přípojek ve svém počátku nesetkalo s příliš velkým nadšením ze strany občanů, ukázal se zvolený systém obce jako potřebný a dobrý krok. Příspěvky významně ovlivnily přísun vlastních zdrojů bez nutnosti přijmout další úvěr a dále přinutily vlastníky nemovitostí napojit se co nejdříve na hlavní řad kanalizace. Jednou z významných podmínek SFŽP ČR k přidělení podpory bylo totiž napojení 90% nemovitostí v obci a tím naplnění kapacity ČOV.

Největším zatížením běžných výdajů byl příspěvek na základní školu, který se ve sledovaném roce oproti roku 2006 zvýšil.

2.1.4 Rozpočet obce Těšany za rok 2008

Tabulka 7: Příjmy 2008(v Kč)

<i>Daňové</i>	
- daň z příjmů FO ze závislé činnosti	1 948 257
- daň z příjmů FO ze SVČ	828 483
- daň z příjmů z kapitál. výnosů	160 760
- daň z příjmů PO	2 781 762
- daň z příjmu PO za obce	237 360
- daň z nemovitostí	1 148 519
- daň z přidané hodnoty	3 987 394
- poplatky	964 332
- daňové příjmy celkem	12 056 867
<i>Nedaňové</i>	
- příjmy z pronájmu ost. nemovitostí	922 945
- ostatní	324 960
- nedaňové příjmy celkem	1 247 905
<i>Kapitálové</i>	
- přijaté dary na pořízení DHM	160 000
- příjmy z prodeje pozemků	220 100
- ostatní	76 727
- kapitálové celkem	456 827
<i>Dotace</i>	
- investiční přijaté transfery ze stát. fondů	4 434 130
- ostatní investiční přijaté transfery	7 900 000

- neinvestiční přijaté dotace	1 019 715
- dotace celkem	13 353 845
PŘÍJMY CELKEM	27 115 444

Tabulka 8: Výdaje 2008(v Kč)

<i>Běžné – neinvestiční</i>	
- mzdy a platy	1 174 757
- povinné pojistné na soc. zabezpečení	304 629
- povinné pojistné na veř. zdrav. pojištění	105 445
- zastupitelstvo	1 204 519
- příspěvek zřízeným přísp. org. (škola)	1 804 499
- veřejné osvětlení	199 811
- sběr a svoz komunálních odpadů	667 053
- péče o vzhled obce a veřejnou zeleň	309 789
- ostatní finanční operace	237 360
- dotace církvím, občanským sdružením	170 000
- úroky	190 938
- bytové hospodářství	106 632
- zájmová činnost v kultuře	108 891
- činnost místní správy	1 185 031
- oprava pozemních komunikací	480 012
- oprava vodovodu	328 168
- ostatní	611 990
- běžné celkem	9 189 524

<i>Kapitálové</i>	
- budování kanalizace	2 401 206
- rekonstrukce školní jídelny	9 785 961
- oprava pozemních komunikací	1 297 222
- vybudování dětských hřišť	748 753
- ostatní	616 321
- kapitálové celkem	14 849 463
VÝDAJE CELKEM	24 038 987

Příjmy: 27 115 444

Výdaje: 24 038 987

P-V = 3 076 457

Obec v roce 2008 úspěšně dokončila závěrečné vyhodnocení stavby kanalizace a čističky odpadních vod, které bylo Státním fondem životního prostředí schváleno a byla jí uvolněna zadržovaná dotace ve výši 4,4 mil. Kč. Tímto se obci podařilo po třech letech schodkového hospodaření, které souviselo právě z rozsáhlým financováním stavby kanalizace a ČOV, hospodařit s přebytkem. Ten činil 3 mil. Kč.

V příjmové části rozpočtu činily opět dotace přes 50% celkových příjmů. Část dotací byla získána na rekonstrukci školní kuchyně.

K 1. lednu roku 2008 nabyla účinnosti novela zákona o rozpočtovém určení daní Zákon 377/2007 Sb., která zásadně změnila způsob výpočtu konkrétního podílu každé obce na sdílených daních. Došlo ke snížení počtu velikostních kategorií a rozšířila se kritéria, podle kterých se přerozdělují sdílené daně, podíl obcí na inkasu sdílených daní byl

zvýšen z 20,59% na 21,4%, což podle predikce Ministerstva financí představovalo přibližně 4,6mld. Kč pro všechny obce navíc.

V daňových příjmech obce Těšany došlo k nárůstu u téměř všech položek. Největší podíl na daň. příjmech měly příjmy z DPH, výrazně vzrostly příjmy z daní z příjmů PO, FO i SVČ. Nezměnily se příjmy z daní z nemovitosti.

Daňové příjmy stačily na krytí běžných výdajů s přebytkem.

Z pohledu výdajů byla v roce 2008 nejnáročnější investicí rekonstrukce školní kuchyně a jídelny základní školy v celkové hodnotě cca 9,8 mil Kč. Obec investovala z vlastních zdrojů cca 1,9 mil Kč.

Dále došlo k opravě pozemních komunikací v hodnotě 1,3 mil. Kč a byla vybudována dvě dětská hřiště v celkové hodnotě 750 tis. Kč.

2.1.5 Rozpočet obce Těšany k 30.4.2009

Tabulka 9: Příjmy 2009(v Kč)

<i>Daňové</i>	
- daň z příjmů FO ze závislé činnosti	610 607
- daň z příjmů FO ze SVČ	130 639
- daň z příjmů z kapitál. výnosů	49 027
- daň z příjmů PO	888 953
- daň z nemovitostí	14 058
- daň z přidané hodnoty	1 025 102
- poplatky	723 166
- daňové příjmy celkem	3 441 552

<i>Nedaňové</i>	
- příjmy z pronájmu ost. nemovitostí	353 254
- přijaté nekapitálové příspěvky	1 070 845
- ostatní	232 119
- nedaňové příjmy celkem	1 656 218
<i>Kapitálové</i>	
- příjmy z prodeje pozemků	96 300
- ostatní	29 628
- kapitálové celkem	125 928
<i>Dotace</i>	
- neinvestiční přijaté dotace	459 640
- dotace celkem	459 640
PŘÍJMY CELKEM	5 683 338

Tabulka 10: Výdaje 2009(v Kč)

<i>Běžné – neinvestiční</i>	
- mzdy a platy	360 932
- povinné pojistné na soc. zabezpečení	90 235
- povinné pojistné na veř. zdrav. pojištění	32 481
- zastupitelstvo	290 092
- příspěvek zřízeným přísp. org. (škola)	2 102 000
- veřejné osvětlení	56 788
- sběr a svoz komunálních odpadů	202 800

- péče o vzhled obce a veřejnou zeleň	156 727
- dotace církvím, občanským sdružením	165 000
- bytové hospodářství	-19 423
- zájmová činnost v kultuře	3 332
- činnost místní správy	405 809
- oprava pozemních komunikací	421 066
- ostatní	300 086
- běžné celkem	4 567 925
<i>Kapitálové</i>	
- oprava pozemních komunikací	38 700
- ostatní	9 070
- kapitálové celkem	47 770
VÝDAJE CELKEM	4 615 695

Příjmy: 5 683 338

Výdaje: 4 615 695

P-V = 1 067 643

Pohled do roku 2009 nám naznačuje, že i když obec dosud hospodaří s přebytkem, tak se ekonomická krize projeví snížením daňových příjmů.

Přes doporučení MF ČR v listopadu r.2008 navýšit daňové příjmy v rozpočtech obcí pro rok 2009 o 8,5% (oproti roku 2008), Obec Těšany tento názor neakceptovala.

Při přípravě a schvalování rozpočtu na rok 2009 vycházela z naplnění rozpočtových příjmů r. 2008, což se vzhledem k finanční krizi ukázalo jako správný krok.

Podle statistických údajů zveřejněných MF ČR došlo k poklesu daně z příjmu v březnu letošního roku o 3,5%, DPH o 0,4% (dosud se neprojevovalo snížení sazby DPH u služeb jako je např. pohostinství a kadeřnictví), DPPO o 14,5% a DPFO dokonce o 18,7%.

Prozatím se obec vyhnula doporučení MF ČR z března r.2009, zohlednit pokles daňových příjmů snížením výdajů a provedením analýzy výdajů v obecních rozpočtech. Pokud by se v druhém pololetí roku 2009 potvrdila prognóza MF o dalším propadu daňových příjmů, bude obec nucena omezit běžné výdaje a nemůže pomýšlet na realizaci dalších investičních akcí.

2.2 ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ OBCE TĚŠANY (2005-2008)

Ke zhodnocení hospodaření obce využiji předchozí analýzu rozpočtových příjmů a výdajů, dále rozvahy k 31.12.2004 a k 31.1.2008.

Z výše uvedených tabulek a analýz vyplývá následující zhodnocení :

Daňové příjmy obce vzrostly v uvedeném období o 23,4 %. Jak již uvádím v hodnocení jednotlivých roků, stačily by pokrýt běžné výdaje obce .

Obec získala v průběhu let 2005 – 2008 dotace ze Státního fondu životního prostředí, z Ministerstva financí, z Krajského úřadu Jihomoravského kraje v celkové výši 74,4 mil. Kč.

Dlouhodobý hmotný majetek narostl v uvedeném období 2005 – 2008 o cca 100 mil. Kč, (např. kanalizace cca 74 mil. Kč, místní komunikace cca 11 mil. Kč, rekonstrukce ZŠ cca 12 mil. Kč).

Přijatý úvěr na bytovou výstavbu od Hypoteční banky a.s., k jehož splacení chybělo v roce 2005 celkem 3,6 mil. Kč, byl do konce roku 2007 splacen.

Přijatá finanční výpomoc od Státního fondu životního prostředí ve formě půjčky s výhodným úrokem 1,5% čerpaná v průběhu let 2005 - 2008 činila celkem cca 14 mil. Kč. V roce 2008 začala obec tuto půjčku splácet a k 31.12.2008 zbývá ke splacení cca 11,8 mil. Kč. V plné výši bude půjčka splacena v roce 2018.

Příspěvek Základní škole – jediné příspěvkové organizaci vzrostl v uvedeném období o cca 500 tis. Kč a představuje každoročně významnou položku v běžných výdajích obce. Obec ve svých plánovaných výdajích počítá s modernizací zařízení školy a klade velký důraz na její zatraktivnění a tím přilákání většího počtu žáků z okolí. V současné době navštěvují druhý stupeň školy žáci tří obcí.

Zůstatek financí na základním běžném účtu obce je k 31.12.2008 pouze o 400 tis. Kč nižší než v roce 2005. Tento fakt svědčí spolu s nijak dramatickým zadlužením o dobrém hospodaření a rozpočtování obce ve sledovaném období.

Každá dlouhodobější investice byla důkladně připravena, plánované výdaje byly pokryty reálnými příjmy a obec se ani při stavbě kanalizace nedostala do vážnějších finančních potíží.

S ohledem na probíhající ekonomickou krizi a prognózu MF ČR o poklesu daňových příjmů obcí bude zastupitelstvo obce nuceno pečlivě zvažovat zahájení další finančně náročné akce, kterou je plánovaný průtah obcí a s ním související oprava hlavní silnice a vybudování kruhového objezdu.

Ve své analýze rozpočtů z let 2005 - 2008 jsem dospěl k názoru, že Obec Těšany hospodařila velmi dobře.

3 Návrh řešení

Současně k získaným poznatkům z analýzy navrhuji několik opatření, jimiž by se hospodaření obce mohlo ještě zlepšit.

3.1 Příliv obyvatel

V současné době dokončuje obec zpracování změn do územního plánu. Platný Územní plán obce Těšany je již zastaralý, byl schvalován v roce 1996. Pokud se podaří zpracovat změny, které vytyčí pozemky vhodné k bytové výstavbě, a tyto budou majetkem obce, podaří se uspokojit požadavky místních mladých rodin i zájemců z měst stavět v obci Těšany rodinné domy.

Pro současný trend bydlení mimo město a ochotu dojíždět za prací svědčí velmi výhodná poloha obce Těšany vůči městu Brnu. Vzdálenost je pouhých 20 km a cesta do středu města trvá cca 25 minut. O atraktivní poloze obce svědčí nemalý počet zájemců o odkoupení stavebních míst v naší obci.

Nutným předpokladem by však bylo zafinancování infrastruktury v daných lokalitách, což se neobejde bez využití dotací ze státního rozpočtu a následného prodeje obecních stavebních pozemků.

Dané řešení pokládám za jednu z mála možností, jak navýšit počet obyvatel a s ním související příliv financí do obecního rozpočtu.

Další úpravou územního plánu by mělo dojít k rozšíření průmyslové zóny a tím přílivu podnikatelů a firem.

Zvýšením počtu obyvatel a podnikajících osob by došlo k navýšení daňových příjmů a následně k možnosti investovat do dalšího rozvoje obce a jejího zvelebení.

3.2 Upravení koeficientu daně z nemovitosti

Zákon o stabilizaci veřejných rozpočtů dal již v roce 2008 obecním zastupitelstvům možnost upravovat daň z nemovitostí násobným koeficientem od jedné do pěti.

Zastupitelstvo obce Těšany zvýšení koeficientu prozatím nenavrhlo. Z pohledu vlastníků nemovitostí v obci by se jistě jednalo o nepopulární opatření, zvláště v době, kdy se ještě mnozí z nich nevyrovnali se skutečností, že se museli nemalou částkou podílet na financování kanalizačních přípojek ke svým nemovitostem. Jistě i toto bylo důvodem, proč zastupitelstvo obce zvýšení koeficientu ani nenavrhlo.

V současné době velkého daňového zatížení občanů by z mého pohledu navýšení koeficientu nebylo vhodné, ale po překonání recese, v které se ekonomika nachází, bych se k tomuto opatření přikláněl. Bylo by jistě lákavé navýšit současný daňový příjem obce z daně z nemovitostí o pětinašobek (tedy z cca 1 mil. Kč na 5 mil. Kč), ale za rozumné a pro naši obec přijatelné bych viděl navýšení na dvojnásobek, popřípadě trojnásobek.

Poté co byla schválena novela, aby se násobný koeficient nevztahoval na daň z orné půdy, z chmelnic, vinic a zahrad, by jistě stálo za úvahu koeficient daně z nemovitostí v budoucnu navýšit.

3.3 Provozování ČOV

Zkolaudovanou stavbu kanalizace a ČOV předala obec k provozování Vodárenské akciové společnosti. Stavba financovaná obcí v hodnotě cca 74 mil. Kč byla na základě smlouvy předána provozovateli, který vybírá stočné od občanů a obci bude po ukončení zkušebního provozu hradit pronájem ve výši 50 tis. ročně.

V rámci zhodnocení vložených prostředků by stála za úvahu možnost, aby ČOV provozovala sama obec a stočné by se tak stalo jejím příjmem. Nakolik by tato možnost kladně ovlivnila rozpočet obce by bylo nutno detailně propočítat a zhodnotit náklady,

které by z této činnosti vyplynuly. Další možností by bylo provozování v rámci hospodářské činnosti obce. Tento návrh by musel projít hlubší odbornou analýzou.

3.4 Úspory energií

Velká část schválené příspěvku Základní škole Těšany , příspěvkové organizace je použita na krytí výdajů spotřebovaných energií. Zvláště nákladné je podle vyúčtování vytápění plynem. V předchozích letech došlo k postupnému zateplování některých křídel a výměně oken rozlehlé budovy základní školy, postavené v 50.letech minulého století a tím k výrazným úsporám při vytápění. Na zateplení čeká ještě severní křídlo, po dokončení se úspora ve vytápění musí ještě výrazněji projevit.

Navrhoval bych k poslední fázi zateplení zapracovat do projektu možnost vytápění pomocí solárních kolektorů. Projekty pro získání dotací nabízí Evropská unie ve svých ekologických programech. Vzhledem k tomu, že obec byla v uplynulém desetiletí při získávání státních dotací velice aktivní a úspěšná, věřím, že pokud napře svoje síly k získání dotace z Evropské unie, přestože v této oblasti žádné zkušenosti nemá, mohlo by se jí podařit pro svoji základní školu finance získat.

Přechod na solární vytápění a zateplení zbývajících částí školy by představoval investici, jejíž návratnost by se projevila v horizontu 10 až 15 let.

Podobný návrh by stál za uvažování i pro zbývajících nemovitosti ve vlastnictví obce, protože výdaje za spotřebované energie představují v obecním rozpočtu nemalou částku.

3.5 Úspora běžných výdajů

Podrobným porovnáním výdajů jednotlivých položek rozpočtu, jsem došel k závěru, že k největšímu nárůstu došlo na položkách cestovného zastupitelů a služeb

telekomunikací a radiokomunikací. Oproti roku 2005 narostly výdaje za cestovné takřka na dvojnásobek z 92 tis. Kč na 180 tis. Kč. Služby radiokomunikací představují částku 160 tis. Kč.

Obec v roce 2008 pořídila osobní automobil pro potřebu školní jídelny, která procházela rekonstrukcí a jídlo pro žáky se muselo dovážet. V současné době je již automobil plně k dispozici pouze pro potřeby obecního úřadu. Navrhoval bych jeho maximální využití a tím snížení výdajů na cestovné, které účtují zastupitelé za svoje soukromá vozidla.

Čerpání výdajů za služby telekomunikací a radiokomunikací by bylo možné snížit úpravou jednotlivých tarifů po jejich podrobném přezkoumání a provedením průzkumu trhu a zhodnocení nabídek jiných operátorů.

3.6 Výběr dodavatelů

Obec využívá pro svoji činnost v posledních letech určitý okruh dodavatelů, kteří zde vykonávají nejrůznější služby jako jsou např. opravy místních komunikací a chodníků, instalační a revizní služby v obecních objektech, dodávky softwaru a hardwaru, tisk propagačních materiálů a obecního zpravodaje, služby v odpadovém hospodářství a další.

Veřejné zakázky a tím i výběr dodavatele upravuje zvláštní zákon, ale i výše jmenované drobné zakázky představují ve svém úhrnu nemalé výdaje obecního rozpočtu.

Navrhoval bych proto schválení vnitřní směrnice, která by upravovala výběr dodavatelů pro tyto služby. Jistě by to přispělo k vytváření zdravého konkurenčního prostředí a v konečném důsledku ke snížení výdajů obce.

4 Závěr

Stanoveným cílem mé bakalářské práce bylo provést analýzu rozpočtových příjmů a výdajů obce Těšany a na základě zjištěných dat navrhnout opatření, která by pomohla zlepšit současnou finanční situaci obce.

Domnívám se, že tento cíl byl splněn a že zhodnocení hospodaření obce a vypracované návrhy mohou pomoci jak v současné době, tak i v budoucnu ke zlepšení celkové situace obce Těšany.

5 Seznam literatury a informačních zdrojů

- [1] LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. 2. vyd. 2001. 75s. ISBN 80-214-1923-7
- [2] MARŠÍK, Antonín a ŠTOČEK, Milan. *Obec a škola*. 2007. 138s. ISBN 80-8549-125-1
- [3] PEKOVÁ, Jitka. a PILNÝ, Jaroslav. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2002. 441s. ISBN 80-86395-21-9
- [4] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 2004. 376s. ISBN 80-7261-086-4
- [5] PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance úvod do problematiky*. 3. vyd. 2005. 528s. ISBN 80 7357-049-1
- [6] Rozpočet obce Těšany za rok 2005
- [7] Rozpočet obce Těšany za rok 2006
- [8] Rozpočet obce Těšany za rok 2007
- [9] Rozpočet obce Těšany za rok 2008
- [10] Rozpočet obce Těšany k. 30.4. 2009
- [12] Rozvahy 2004 a 2008
- [13] SAMUELSON, A. Paul, a NORDHAUS, D. William. *Ekonomie*. 1991.1011s. ISBN 80-205-0192-4
- [14] **Zákon č. 128/2000 Sb. o obci.**
- [15] **Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní**
- [16] **Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů**

6 Seznam tabulek, grafů a schémat

6.1 Seznam tabulek

[1] Tabulka 1: Příjmy 2005(v Kč).....	27
[2] Tabulka 2: Výdaje 2005(v Kč).....	28
[3] Tabulka 3: Příjmy 2006(v Kč)	30
[4] Tabulka 4: Výdaje 2006(v Kč)	31
[5] Tabulka 5: Výdaje 2007(v Kč)	33
[6] Tabulka 6: Výdaje 2007(v Kč)	34
[7] Tabulka 7: Výdaje 2008(v Kč)	36
[8] Tabulka 8: Výdaje 2008(v Kč)	37
[9] Tabulka 9: Výdaje 2009(v Kč)	40
[10] Tabulka 10: Výdaje 2009(v Kč)	41

6.2 Seznam grafů

[1] Graf 1: Celostátní hrubý výnos sdílených daní.....	24
--	----

6.3 Seznam schémat

[1] Schéma 1: Soustava veřejných rozpočtů v ČR.....	19
[2] Schéma 2: Rozdělení příjmů a výdajů obcí.....	21
[3] Schéma 3: Rozpočtový proces a jeho etapy.....	26